

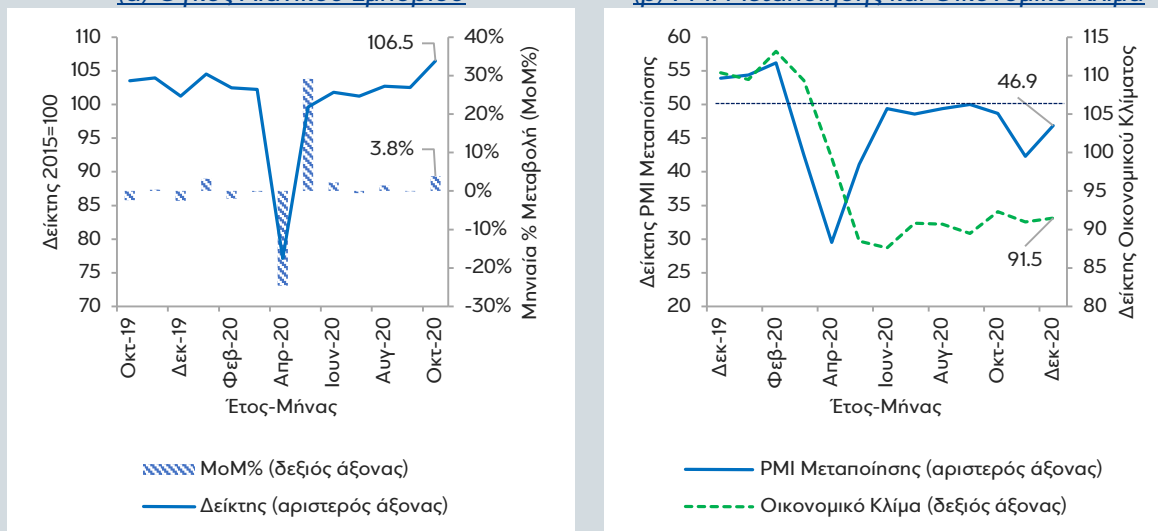
7 ΗΜΕΡΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

8 Ιανουαρίου 2021, Τεύχος 359

Σύγκριση των επιπτώσεων στην οικονομία από τα δύο lockdown – Πάνω από τον στόχο τα φορολογικά έσοδα τον Νοέμβριο 2020

Το τελευταίο τρίμηνο του 2020 χαρακτηρίστηκε από την εκ νέου εφαρμογή περιοριστικών μέτρων για την αντιμετώπιση του δεύτερου κύματος της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19. Αυτό δεν ίσχυσε μόνο για την Ελλάδα αλλά για πολλές χώρες της Ευρώπης. Αναμφισβήτητα, τα εν λόγω μέτρα, αναμένεται να επηρεάσουν αρνητικά τα αποτελέσματα των εθνικών λογαριασμών του 4^{ου} τριμήνου 2020. Επιπρόσθετα, όσο διατηρούνται, η αρνητική επίδραση θα περνά και στα στοιχεία του 1^{ου} τριμήνου 2021. Αυτή δύναται να λάβει τη μορφή στασιμότητας ή σχετικά μικρής κάμψης και όχι αναγκαστικά μεγάλης ύφεσης σε τριμηνιαία βάση (για το 2021Q1). Εντούτοις, σε ετήσια βάση, λόγω της πορείας της οικονομίας τα προηγούμενα τρίμηνα, το αποτέλεσμα θα είναι αρνητικό (για το 2021Q1). Τα στοιχεία των εθνικών λογαριασμών του 4^{ου} τριμήνου 2020 είναι προγραμματισμένο να ανακοινωθούν από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) στις 8 Μαρτίου 2021 μαζί με την 1^η εκτίμηση της ΕΛΣΤΑΤ για τον πραγματικό ρυθμό μεγέθυνσης του 2020.

Σχήμα 1: Ελλάδα – Δείκτες Όγκου Λιανικού Εμπορίου, PMI Μεταποίησης και Οικονομικό Κλίμα
(α) Όγκος Λιανικού Εμπορίου (β) PMI Μεταποίησης και Οικονομικό Κλίμα



Πηγή: (α) Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), (β) IHS Markit, (γ) Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE), (δ) Eurobank Research.

Σε ό,τι αφορά το 4^ο τρίμηνο 2020, και σε ποσοτικούς όρους (quantitatively), οι επιπτώσεις στην οικονομία από το δεύτερο lockdown εκτιμάται ότι θα διαφέρουν σε σχέση με το πρώτο. Οι αρχικές

Συγγραφείς

Στυλιανός Γ. Γώγος, PhD
Οικονομικός Αναλυτής
sgogos@eurobank.gr

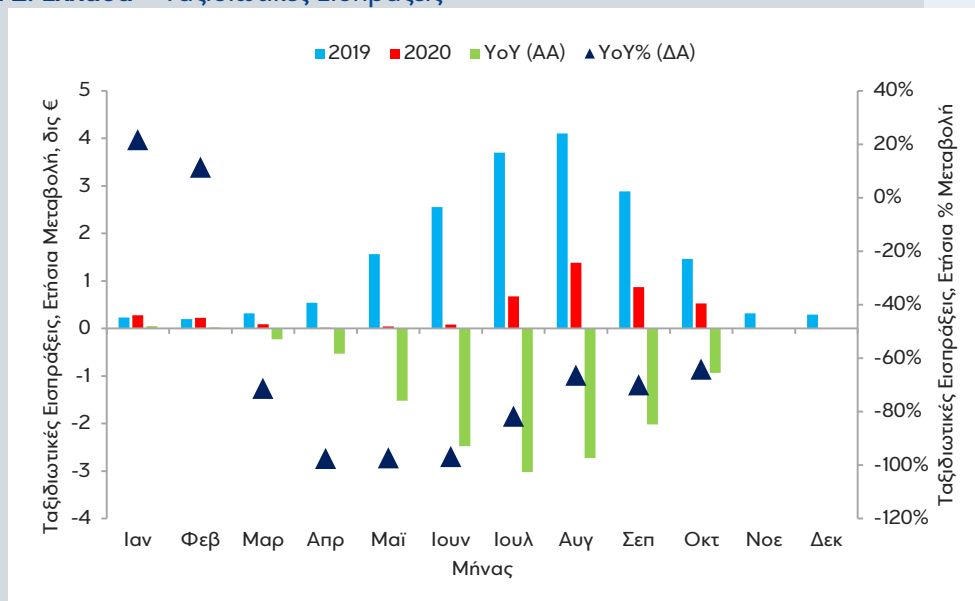
Ευαγγελία Τσιαμπάου
Οικονομική Αναλύτρια
etsiamprou@eurobank.gr

συνθήκες (initial conditions) δεν ήταν οι ίδιες – το ίδιο και οι προσδοκίες (expectations) – και η ένταση της διαταραχής του δεύτερου lockdown ήταν σε γενικές γραμμές – και συνεχίζει να είναι μέχρι και σήμερα – πιο ήπια (λιγότερο αυστηρά μέτρα) σε σύγκριση με το πρώτο. Ωστόσο, το δεύτερο lockdown έχει μεγαλύτερη διάρκεια και οι αποφάσεις που λαμβάνονται χαρακτηρίζονται από υψηλότερη μεταβλητότητα.

Στις αρχικές συνθήκες, ο σημαντικότερος παράγοντας που εκτιμάται ότι αμβλύνει τις αρνητικές συνέπειες του δεύτερου κύματος της υγειονομικής κρίσης, είναι η συσσώρευση άυλου κεφαλαίου υπό τη μορφή γνώσης για τη λειτουργία της οικονομίας σε συνθήκες πανδημίας. Ως εκ τούτου, τον Νοέμβριο 2020, οι φορείς της οικονομίας, δηλαδή τα νοικοκυριά, οι επιχειρήσεις και η κυβέρνηση, δεν βίωσαν τον αιφνιδιασμό του Μαρτίου-Απριλίου 2020. Τότε η αλλαγή των προσδοκιών ήταν απότομη καθώς στο τέλος του 2019 και στις αρχές του 2020 οι δείκτες οικονομικού κλίματος και καταναλωτικής εμπιστοσύνης είχαν βρεθεί σε υψηλά ετών. Εν αντιθέσει με το πρώτο κύμα της πανδημίας, το δεύτερο ήταν αναμενόμενο και η αντίδραση (reaction) των φορέων της οικονομίας δύναται να ήταν περισσότερο αποτελεσματική. Βέβαια στην περίπτωση του πρώτου κύματος υπήρχε μια καθυστέρηση στη συνειδητοποίηση του μεγέθους της επερχόμενης ύφεσης.

Παρά ταύτα, τους τελευταίους 10 μήνες δεν συσσωρεύτηκε μόνο γνώση αλλά και χρέη (debt). Η διαταραχή της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 ήταν πρωτόγνωρα μεγάλη, ο βαθμός εξάρτησης της ελληνικής οικονομίας στις υπηρεσίες και συγκεκριμένα στα τουριστικά έσοδα υψηλός, με αποτέλεσμα τη συρρίκνωση του πραγματικού ΑΕΠ στην Ελλάδα κατά -14,1% QoQ το 2^ο τρίμηνο 2020 και τη σχετικά ήπια ανάκαμψη κατά 2,3% QoQ το 3^ο τρίμηνο 2020 (βλέπε Σχήμα 2). Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη χειροτέρευση της οικονομικής θέσης πολλών επιχειρήσεων και νοικοκυριών. Συνεπώς, βάσει αυτού του πεδίου αρχικών συνθηκών, οι εκτιμώμενες επιπτώσεις του δεύτερου lockdown οξύνονται. Ένα ποσοστό των φορέων της οικονομίας ήταν σε δυσμενέστερη κατάσταση τον Νοέμβριο 2020 σε σχέση με τον Μάρτιο-Απρίλιο 2020, δηλαδή ήταν πιο ευάλωτοι σε νέα περιοριστικά μέτρα.

Σχήμα 2: Ελλάδα – Ταξιδιωτικές Εισπράξεις



Πηγή: (α) Τράπεζα της Ελλάδος, (β) Eurobank Research.

Στο πεδίο των προσδοκιών εντοπίζουμε δύο θετικά στοιχεία και ένα αρνητικό ως προς την προβλεπόμενη ένταση των επιπτώσεων του δεύτερου κύματος της πανδημίας σε σύγκριση με το πρώτο. Στα θετικά στοιχεία, κυρίαρχο ρόλο διαδραματίζουν η εφεύρεση των εμβολίων και το ταμείο ανάκαμψης (Next Generation EU). Την περασμένη Άνοιξη, τόσο στο πεδίο των εμβολίων (και της φαρμακευτικής αγωγής) όσο και σε αυτό της συλλογικής αντίδρασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών της πανδημίας, το τοπίο ήταν αρκετά ομιχλώδες. Ναι μεν η αβεβαιότητα παραμένει υψηλή (π.χ. ως προς το χρονοδιάγραμμα των εμβολιασμών και την επίτευξη ανοσίας στον πληθυσμό), ωστόσο, βάσει των τωρινών δεδομένων, υπάρχει η προοπτική μετάβασης της πανδημίας σε φάση σημαντικής εξομάλυνσης από το τέλος του 1^{ου} εξαμήνου 2021 και έπειτα. Την ίδια περίοδο αναμένονται και οι πρώτες εκταμιεύσεις από το ταμείο ανάκαμψης.

Τέλος, ένας παράγοντας που αποτελεί εστία αβεβαιότητας και δύναται να επηρεάζει αρνητικά τις προσδοκίες των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων είναι η κληρονομιά που αναμένεται να αφήσει η υγειονομική κρίση υπό τη μορφή ανισορροπιών (δημοσιονομικό και εξωτερικό ισοζύγιο) και υψηλών χρεών, τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα. Η προβλεπόμενη εξομάλυνση της πανδημίας θα συνοδευτεί από σταδιακή άρση των υποστηρικτικών μέτρων έτσι ώστε η οικονομία να επιστρέψει εκ νέου σε μονοπάτι δημοσιονομικής σταθερότητας. Η εν λόγω άσκηση δεν θα είναι απλή. Αν η μετάβαση είναι απότομη δημιουργούνται ρίσκα για το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών (ζήτηση) και τη βιωσιμότητα πολλών επιχειρήσεων (προσφορά), ενώ αν είναι πολύ σταδιακή δημιουργούνται ρίσκα στο δημοσιονομικό πεδίο.

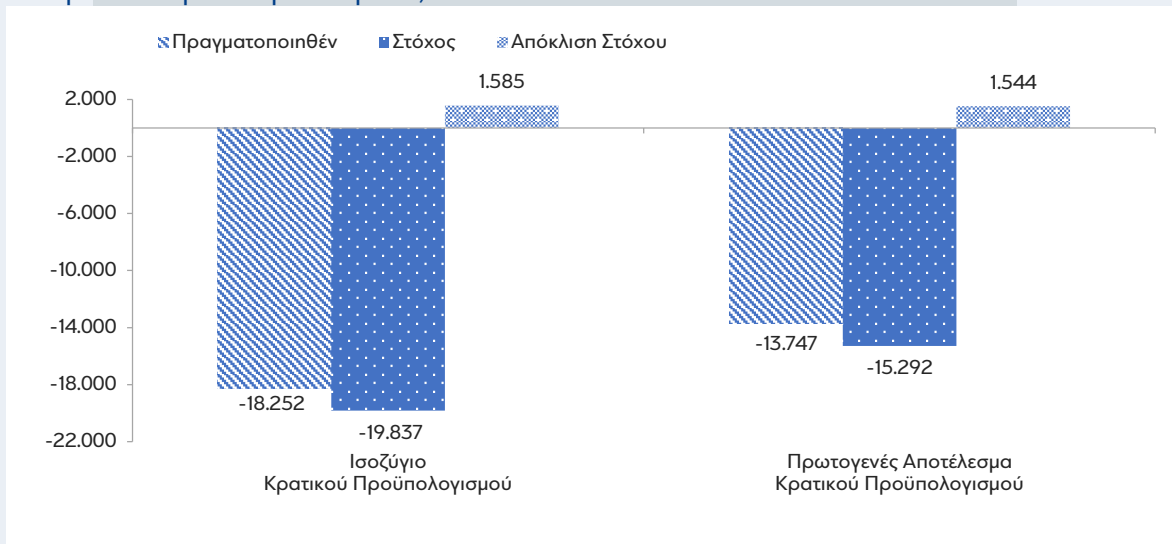
Στα στοιχεία που έχουν δημοσιευτεί μέχρι σήμερα για την πορεία της οικονομίας το 4^ο τρίμηνο 2020 παρατηρούμε τα εξής: ο όγκος πωλήσεων στο λιανικό εμπόριο ανέκαμψε κατά 3,8% MoM (2,8% YoY) τον Οκτώβριο 2020 από -0,2% MoM (-3,3% YoY) τον προηγούμενο μήνα (βλέπε Σχήμα 1). Ιδιαίτερα καθοριστικές είναι οι επόμενες δύο παρατηρήσεις οι οποίες θα δείξουν το μέγεθος των απωλειών στο λιανικό εμπόριο (σε όρους πωλήσεων) από το δεύτερο lockdown. Ο δείκτης μεταποιητικής παραγωγής, παρά την επιβολή περιοριστικών μέτρων, ενισχύθηκε σημαντικά κατά 4,7% MoM (6,8% YoY) τον Νοέμβριο 2020 από -0,6% MoM (-2,5% YoY) τον Οκτώβριο 2020. Κλάδοι όπως αυτοί του οπτάνθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου, των τροφίμων, των μετάλλων, των χημικών, και της παροχής ηλεκτρικού ρεύματος, συνεισέφεραν θετικά στο προαναφερθέν αποτέλεσμα. Στο πεδίο των εξωτερικών συναλλαγών, οι εξαγωγές εμπορευμάτων εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών και των πλοίων ενισχύθηκαν κατά 4,7% YoY τον Νοέμβριο 2020 από πτώση -0,8% YoY τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους. Οι αντίστοιχες εισαγωγές κινήθηκαν αρνητικά (-1,8% YoY) με αποτέλεσμα τη συρρίκνωση του ελλείμματος του εν λόγω ισοζυγίου. Στο πεδίο των εξαγωγών υπηρεσιών (στοιχεία Οκτωβρίου 2020), η πτώση παρέμεινε μεγάλη σε ετήσια βάση (-42,8% YoY) λόγω της συνιστώσας των τουριστικών εισπράξεων (-64,0% YoY, βλέπε Σχήμα 2). Τέλος, σε επίπεδο τριμήνου (μέσος όρος Οκτ, Νοε, Δεκ 2020), ο δείκτης PMI μεταποίησης κινήθηκε πτωτικά και κάτω του ορίου ανάπτυξης-συρρίκνωσης των 50 μονάδων (από τις 49,3 μονάδες το 2020Q3 στις 46,0 μονάδες το 2020Q4), ενώ ο δείκτης οικονομικού κλίματος παρέμεινε οριακά στάσιμος (από τις 90,3 μονάδες το 2020Q3 στις 90,8 μονάδες το 2020Q4).

Πάνω από τον στόχο κατά €533 εκατ. τα φορολογικά έσοδα Νοεμβρίου 2020

Σύμφωνα με τα στοιχεία εκτέλεσης του κρατικού προϋπολογισμού (ΚΠ), σε τροποποιημένη ταμειακή βάση, για την περίοδο Ιανουαρίου – Νοεμβρίου 2020, το πρωτογενές αποτέλεσμα διαμορφώθηκε σε έλλειμμα ύψους €13.747 εκατ., έναντι στόχου για πρωτογενές έλλειμμα €15.292εκατ. (που έχει περιληφθεί για το αντίστοιχο διάστημα του 2020 στην εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού 2021) και πρωτογενούς πλεονάσματος €6.945 εκατ. την αντίστοιχη περίοδο του 2019. Το ισοζύγιο ΚΠ παρουσίασε έλλειμμα ύψους €18.252 εκατ. έναντι στόχου για έλλειμμα €19.837 εκατ. (ήτοι χαμηλότερο έλλειμμα κατά €1.585 εκατ.) και έναντι πλεονάσματος €1.922 εκατ. για το αντίστοιχο διάστημα του 2019.¹

Αναλυτικότερα, για την περίοδο Ιανουαρίου – Νοεμβρίου 2020, τα καθαρά έσοδα ΚΠ διαμορφώθηκαν σε €42.126 εκατ., παρουσιάζοντας αύξηση σε σχέση με τον στόχο των €41.319 εκατ. κατά €806 εκατ. (ή κατά 2%), γεγονός που οφείλεται: α) στα αυξημένα έσοδα από φόρους κατά €515 εκατ. (ή κατά 1,3%), λόγω του ότι η επίπτωση από τη λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση του δεύτερου κύματος της υγειονομικής κρίσης δεν ήταν τόσο εμπροσθοβαρής όσο είχε εκτιμηθεί και β) στα αυξημένα έσοδα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) κατά €331 εκατ. (ή κατά 7,3%). Πιο συγκεκριμένα τα φορολογικά έσοδα του Νοεμβρίου ανήλθαν σε €3.609 εκατ., αυξημένα κατά €533 εκατ. (ή κατά 17,3%) έναντι του στόχου που έχει περιληφθεί στην εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού 2021. Ωστόσο, εκτιμάται ότι η επίπτωση από τη λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση του δεύτερου κύματος της πανδημίας θα εμφανιστεί με χρονική υστέρηση, επηρεάζοντάς αρνητικά κυρίως τα έσοδα μηνός Δεκεμβρίου και των επόμενων μηνών.

Σχήμα 3: Ελλάδα – Εκτέλεση Κρατικού Προϋπολογισμού, Ιανουάριος – Νοέμβριος 2020 (εκατ. €, σε τροποποιημένη ταμειακή βάση)



Πηγή: (α) Υπουργείο Οικονομικών (ΥΠΟΙΚ), (β) Eurobank Research.

Από την πλευρά των δαπανών, για την περίοδο Ιανουαρίου – Νοεμβρίου 2020, καταγράφηκε συγκράτηση έναντι του στόχου της τάξης των €779 εκατ. (τροποποιημένη ταμειακή βάση, €60.378 εκατ.

¹ Επισημαίνεται ότι οι αναθεωρημένοι στόχοι, όπως ορίστηκαν από τον Προϋπολογισμό 2021 που κατατέθηκε στην Βουλή στις 20 Νοεμβρίου, περιέχουν τις επιπτώσεις των μέτρων για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19.

σε σύγκριση με τον στόχο των €61.157 εκατ.), γεγονός που οφείλεται κατά κύριο λόγο στην υποεκτέλεση του ΠΔΕ κατά €1.012 εκατ. ² Με αντίρροπο χαρακτήρα κινήθηκε το σκέλος του τακτικού προϋπολογισμού, παρουσιάζοντας αύξηση σε σχέση με τον στόχο κατά €234 εκατ., λόγω της υπερεκτέλεσης κατά €337 εκατ. έναντι των αρχικά προβλεπόμενων κονδυλίων του μέτρου της επιστρεπτέας προκαταβολής (με πληρωμές ύψους €3.905 εκατ. έναντι στόχου ενδεκάμηνου ύψους €3.568 εκατ. ευρώ, εκτός του σκέλους που εκτελείται από το ΠΔΕ).

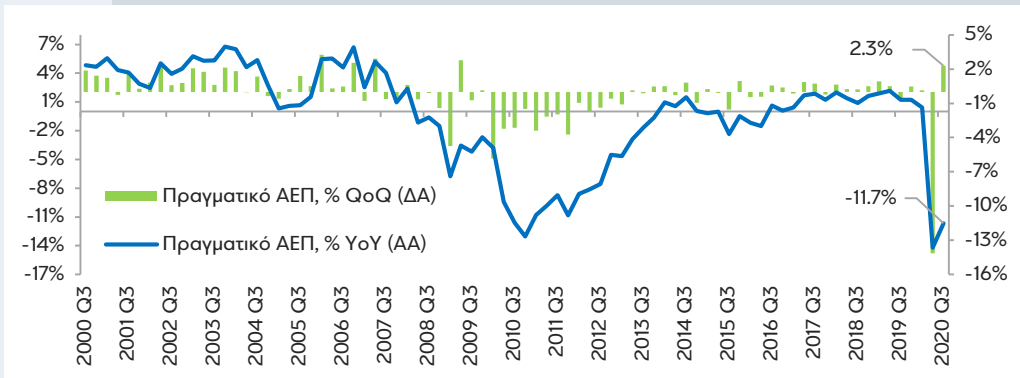
² Η εν λόγω απόκλιση οφείλεται σε έργα που δεν σχετίζονται με την πανδημία και εντοπίζεται κυρίως στο εθνικό σκέλος, το οποίο παρουσίασε υποεκτέλεση κατά €801 εκατ.

Πίνακας Α1: Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη της Ελληνικής Οικονομίας

Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (εποχικά διορθωμένα στοιχεία)

Το 3^ο τρίμηνο 2020 η ετήσια % μεταβολή του πραγματικού ΑΕΠ ήταν -11,7% (-14,2% (2020Q2) και +1,2% (2019Q3)), η αντίστοιχη τριμηνιαία % μεταβολή ήταν +2,3% (-14,1% (2020Q2) και -0,7% (2019Q3))

Προβλέψεις για το σύνολο του έτους – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Νοε-2020: 2020 -9,0%, 2021 5,0%, 2022 3,5%



ΑΕΠ (% YoY & % QoQ)

Περίοδος: 2000Q3–2020Q3

Στοιχεία: τριμηνιαία

Μέσος Όρος: -0,3%

Διάμεσος: +0,9%

Μέγιστο: +6,8% (2003Q4)

Ελάχιστο: -14,2% (2020Q2)

ΑΑ = αριστερός άξονας

ΔΑ = δεξιός άξονας

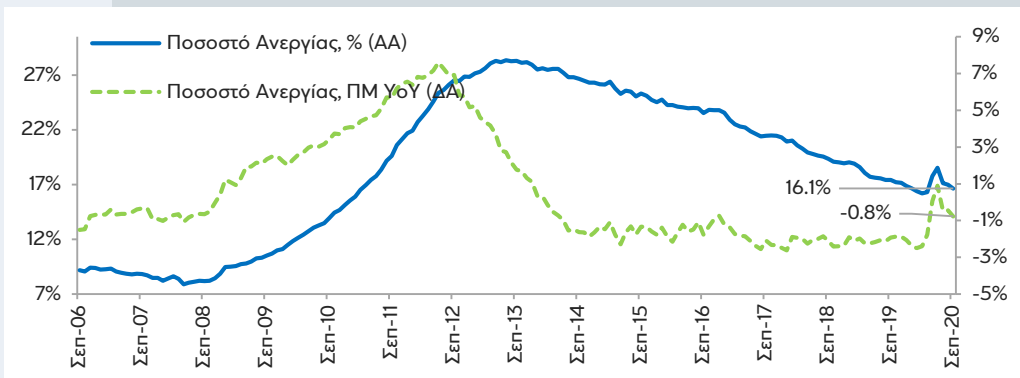
Δημοσίευση: 4/12/2020 (προσωρινά στοιχεία)

Επομ. δημ.: 8/3/2021 (προσωρινά στοιχεία)

Ποσοστό Ανεργίας (εποχικά διορθωμένα στοιχεία)

Τον Σεπτέμβριο 2020 το ποσοστό ανεργίας διαμορφώθηκε στο 16,1% (16,5% (8/2020) και 16,9% (9/2019)) και το αντίστοιχο μέσο ετήσιο μέγεθος (ΜΟ 12 μηνών) ήταν στο 16,5% (16,6% (8/2020) και 17,8% (9/2019))

Προβλέψεις για το σύνολο του έτους – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Νοε-2020: 2020 18,0%, 2021 17,5%, 2022 16,7%



Ποσοστό Ανεργίας (%)

Περίοδος: 9/2006-9/2020

Στοιχεία: μηνιαία

Μέσος Όρος: 18,2%

Διάμεσος: 18,8%

Μέγιστο: 27,9% (7/2013)

Ελάχιστο: 7,4% (5/2008)

ΑΑ = αριστερός άξονας

ΔΑ = δεξιός άξονας

ΠΜ = ποσοστ, μοναδ,

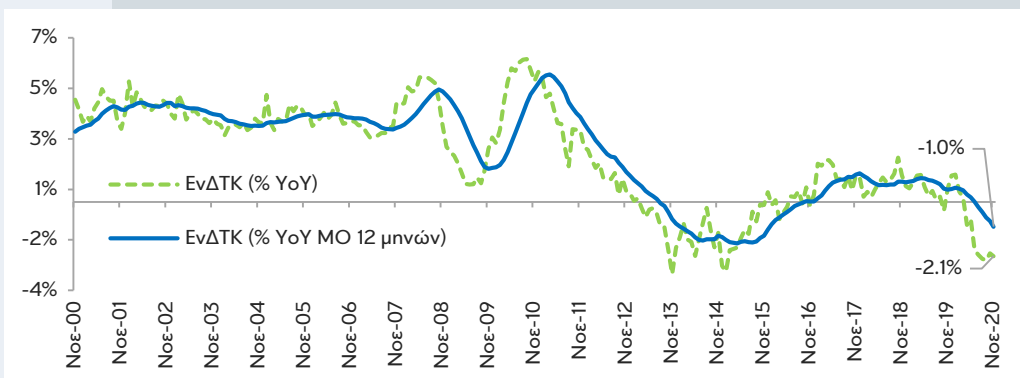
Δημοσίευση: 10/12/2020

Επομ. δημ.: 15/1/2021

Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή

Τον Νοέμβριο 2020 η ετήσια % μεταβολή του ΕνΔΤΚ ήταν -2,1% (-2,0% (10/2020) και +0,5% (11/2019)) και η αντίστοιχη μέση ετήσια % μεταβολή (ΜΟ 12 μηνών) ήταν -1,0% (-0,8% (10/2020) και +0,5% (11/2019))

Προβλέψεις για το σύνολο του έτους – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Νοε-2020: 2020 -1,3%, 2021 0,9%, 2022 1,3%



ΕνΔΤΚ (% YoY)

Περίοδος: 11/2000-11/2020

Στοιχεία: μηνιαία

Μέσος Όρος: +1,8%

Διάμεσος: +2,2%

Μέγιστο: +5,7% (9/2010)

Ελάχιστο: -2,9% (11/2013)

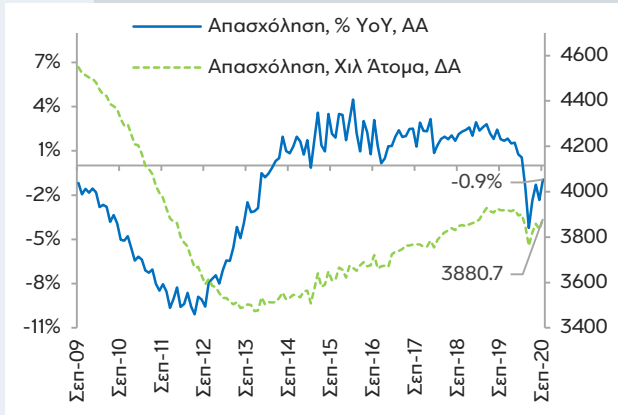
Δημοσίευση: 10/12/2020

Επομ. δημ.: 15/1/2021

Πηγή: (α) Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), (β) Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission), (γ) Eurobank Research

Πίνακας Α2: Δείκτες Οικονομικής Δραστηριότητας (υψηλής συχνότητας) της Ελληνικής Οικονομίας

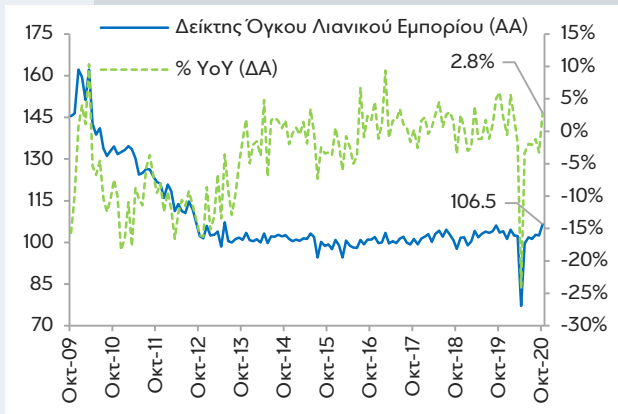
Απασχόληση (σύνολο οικονομίας): -0,9% YoY τον Σεπ-20 από -2,3% YoY τον Αυγ-20, -0,4% YoY την περίοδο Οκτ-19 – Σεπ-20 (12Μ) από +2,4% YoY την περίοδο Αυγ-18 – Σεπ-19 (επόμενη δημοσίευση: 15/1/2021)



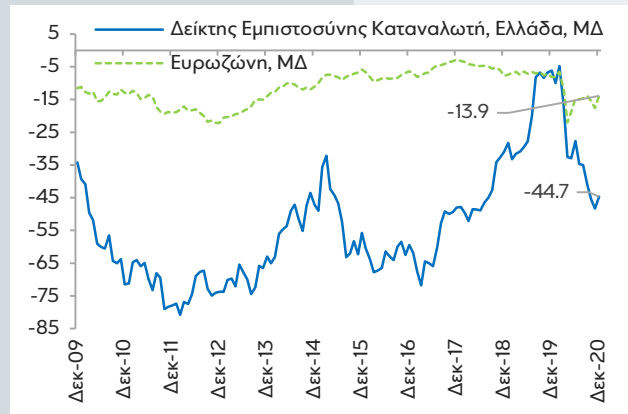
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος: 91,5 ΜΔ τον Δεκ-20, +0,5 ΜΔ MoM και -18,9 ΜΔ YoY τον Δεκ-20 από -1,3 ΜΔ MoM και -17,1 YoY ΜΔ τον Νοε-20 (επόμενη δημοσίευση: 28/1/2021)



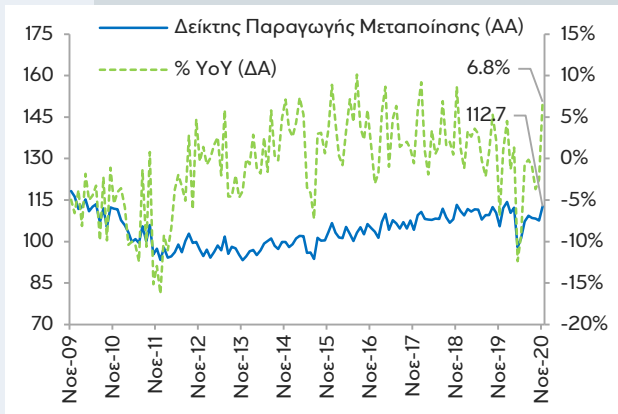
Δείκτης Όγκου Λιανικού Εμπορίου: +3,8% MoM και +2,8% YoY τον Οκτ-20 από -0,2% MoM και -3,3% YoY τον Σεπ-20, -2,2% YoY την περίοδο Νοε-19 – Οκτ-20 (12Μ) από +0,9% YoY την περίοδο Νοε-18 – Οκτ-19 (επόμενη δημοσίευση: 29/1/2021)



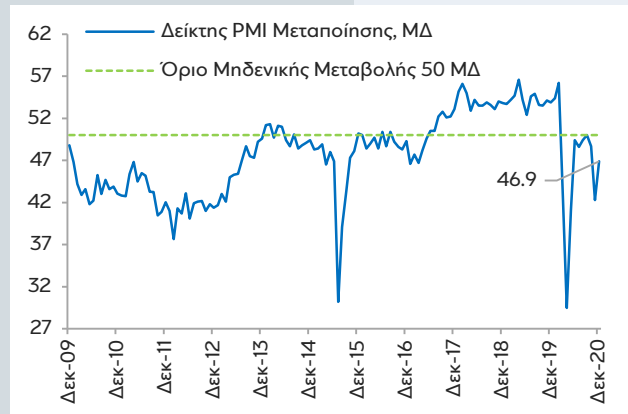
Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτή: -44,7 ΜΔ τον Δεκ-20, +3,6 ΜΔ MoM και -38,5 ΜΔ YoY τον Δεκ-20 από -2,8 ΜΔ MoM και -41,5 ΜΔ YoY τον Νοε-20 (επόμενη δημοσίευση: 28/1/2020)



Δείκτης Παραγωγής Μεταποίησης: +4,7% MoM και +6,8% YoY τον Νοε-20 από -0,6% MoM και -2,5% YoY τον Οκτ-20, -1,5% YoY την περίοδο Δεκ-19 – Νοε-20 (12Μ) από +0,9% YoY την περίοδο Δεκ-18 – Νοε-19 (επόμενη δημοσίευση: 9/2/2021)



Δείκτης PMI Μεταποίησης: 46,9 ΜΔ τον Δεκ-20, +4,6 ΜΔ MoM και -7,0 ΜΔ YoY τον Δεκ-20 από -6,4 ΜΔ MoM και -11,8 ΜΔ YoY τον Νοε-20 (επόμενη δημοσίευση: 1/2/2021)



Πηγή: (α) Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), (β) Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ), (γ) IHS Markit, (δ) Eurobank Research
Σημείωση: (α) ως ΜΔ ορίζουμε τις μονάδες δείκτη και ως MoM και YoY τη μηνιαία και την ετήσια μεταβολή αντίστοιχα

Πίνακας Α3: Βασικά Μακροοικονομικά - Μικροοικονομικά Μεγέθη της Ελληνικής Οικονομίας																
Ενημέρωση: 8/1/2021																
Μεταβλητές	Στοιχ.	Πηγή	Παράθεση	Εποχ. Διόρθ.	Τελευταία Παρατήρηση	Παρατήρηση Προηγούμενης Περιόδου			Παρατηρήσεις Παρελθόντων Ετών							
Βασική Επισκόπηση																
Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	γ	(1), (7)	% YoY	-	1.9%	2019	1.6%	2018	1.3%	2017	-0.5%	2016	-0.4%	2015	0.7%	2014
Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν			€ δις	-	183.6		180.3		177.5		175.2		176.1		176.8	
Ονομαστικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν			€ δις	-	183.4		179.7		177.2		174.2		176.1		177.3	
Ποσοστό Ανέργιας			%	-	17.3%		19.3%		21.5%		23.5%		24.9%		26.5%	
Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή			% YoY	-	0.5%		0.8%		1.1%		0.0%		-1.1%		-1.4%	
Αποπληθωριστής Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος			% YoY	-	0.2%		-0.1%		0.4%		-0.6%		-0.3%		-1.9%	
Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	q		% YoY	Ναι	-11.7%	2020 Q3	-14.2%	2020 Q2	1.2%	2019 Q3	0.9%	2018 Q3	1.9%	2017 Q3	0.6%	2016 Q3
Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν			% QoQ	Ναι	2.3%		-14.1%		-0.7%		0.2%		0.7%		0.6%	
Ποσοστό Ανέργιας	m		%	Ναι	16.1%	Σεπ-20	16.5%	Αυγ-20	16.9%	Σεπ-19	18.8%	Σεπ-18	21.0%	Σεπ-17	23.0%	Σεπ-16
Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή			% YoY	-	-2.1%	Νοε-20	-2.0%	Οκτ-20	0.5%	Νοε-19	1.1%	Νοε-18	1.1%	Νοε-17	-0.2%	Νοε-16
Αποπληθωριστής Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	q		% YoY	Ναι	0.7%	2020 Q3	-2.3%	2020 Q2	0.1%	2019 Q3	-0.6%	2018 Q3	0.6%	2017 Q3	-0.8%	2016 Q3
Ζώνια Πραγμ. Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος																
Πραγμ. Ιδιωτική Καταναλ. (Νοικοκυριά και ΜΚΙΕΝ)	q	(1), (7)	% YoY	Ναι	1.0%	2020 Q3	-12.0%	2020 Q2	1.5%	2019 Q3	1.7%	2018 Q3	2.4%	2017 Q3	3.5%	2016 Q3
Πραγμ. Δημόσια Καταναλωσιμ.			% YoY	Ναι	4.4%		-2.7%		-1.2%		-4.4%		0.0%		1.1%	
Πραγμ. Επενδύσεις Παγίων (Ιδιωτικές και Δημόσιες)			% YoY	Ναι	-0.3%		4.6%		4.6%		-16.6%		23.6%		-2.5%	
Πραγμ. Εξαγωγές (Αγαθά και Υπηρεσίες)			% YoY	Ναι	-44.9%		-33.1%		9.9%		7.9%		8.8%		1.8%	
Πραγμ. Εισαγωγές (Αγαθά και Υπηρεσίες)			% YoY	Ναι	-6.4%		-12.9%		3.3%		6.5%		8.4%		7.0%	
Αποτέλεσμα/Καύση																
Πραγμ. Παραγωγικ. της Εργασίας (ανά άτομο)	q	(4), (7)	% YoY	Ναι	-10.0%	2020 Q3	-11.6%	2020 Q2	0.3%	2019 Q3	-0.9%	2018 Q3	3.1%	2017 Q3	-3.8%	2016 Q3
Πραγμ. Παραγωγικ. της Εργασίας (ανά ώρα εργασίας)			% YoY	Ναι	-7.6%		17.9%		3.5%		-2.5%		2.5%		-3.0%	
Αγορά Εργασίας																
Απασχολούμενοι	m	(1), (7)	χιλ. άτομα	Ναι	3880.7	Σεπ-20	3833.2	Αυγ-20	3917.4	Σεπ-19	3848.9	Σεπ-18	3768.3	Σεπ-17	3720.5	Σεπ-16
Ανεργοί			χιλ. άτομα	Ναι	747.0		756.6		797.5		893.5		999.1		1114.2	
Εργατικό Δυναμικό			χιλ. άτομα	Ναι	4627.7		4589.8		4714.9		4742.4		4767.4		4854.7	
Μη Ενεργός Πληθυσμός			χιλ. άτομα	Ναι	3259.0		3299.2		3206.4		3223.9		3237.6		3204.5	
Αγορά Ακινήτων																
Δείκτης Τιμών Διαμερισμάτων	q	(2), (7)	% YoY	Όχι	3.2%	2020 Q3	4.2%	2020 Q2	8.3%	2019 Q3	2.2%	2018 Q3	-0.7%	2017 Q3	-1.5%	2016 Q3
Βιομηχανία και Εμπόριο																
Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών (PMI)	m	(5), (7)	ΜΔ	Ναι	46.9	Δεκ-20	42.3	Νοε-20	53.9	Δεκ-19	53.8	Δεκ-18	53.1	Δεκ-17	49.3	Δεκ-16
Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής	(1), (7)		% YoY	Ναι	8.4%	Νοε-20	-3.6%	Οκτ-20	-9.5%	Νοε-19	5.5%	Νοε-18	1.4%	Νοε-17	2.1%	Νοε-16
Δείκτης Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο			% YoY	Ναι	2.8%	Οκτ-20	-3.3%	Σεπ-20	6.0%	Οκτ-19	-3.5%	Οκτ-18	0.2%	Οκτ-17	1.8%	Οκτ-16
Δείκτης Κύκλου Εργασιών στο Χονδρικό Εμπόριο	q	(1), (7)	% YoY	Ναι	-10.0%	2020 Q3	-19.9%	2020 Q2	-3.9%	2019 Q3	10.6%	2018 Q3	2.0%	2017 Q3	2.7%	2016 Q3
Δείκτης Κύκλου Εργασιών στον Τομέα των Αυτοκιν.			% YoY	Ναι	-2.6%		-38.1%		6.4%		14.3%		5.4%		14.6%	
Εξωτερικές Τομές																
Ισοζύγιο Τρεκωσίων Συναλλαγών (Α+Β+Γ+Δ)	m	(2), (7)	Σ12m € δις	Όχι	-11.3	Οκτ-20	-11.2	Σεπ-20	-3.7	Οκτ-19	-4.9	Οκτ-18	-3.4	Οκτ-17	-2.6	Οκτ-16
Α. Ισοζύγιο Αγαθών (Α1+Α2+Α3)			Σ12m € δις	Όχι	-18.9		-19.5		-23.0		-22.1		-20.3		-17.7	
Α1. Καυσίμων			Σ12m € δις	Όχι	-3.3		-3.7		-5.2		-4.8		-4.2		-3.0	
Α2. Πλοίων			Σ12m € δις	Όχι	-0.1		-0.1		-0.3		-0.1		0.0		0.0	
Α3. Χωρίς Καύσιμα και Πλοία			Σ12m € δις	Όχι	-15.4		-15.7		-17.6		-17.2		-16.1		-14.7	
Β. Ισοζύγιο Υπηρεσιών (Β1+Β2+Β3)			Σ12m € δις	Όχι	7.5		8.3		21.2		19.1		18.3		16.0	
Β1. Ταξιδιωτικό			Σ12m € δις	Όχι	3.5		4.2		15.5		13.8		12.7		11.2	
Β2. Μεταφορών			Σ12m € δις	Όχι	4.3		4.5		6.0		5.4		5.0		4.5	
Β3. Λοιπών Υπηρεσιών			Σ12m € δις	Όχι	-0.2		-0.3		-0.2		-0.2		0.5		0.3	
Γ. Ισοζύγιο Πρωτογενών Εισοδημάτων (Γ1+Γ2+Γ3)			Σ12m € δις	Όχι	-0.8		-0.8		-1.7		-1.6		-0.8		-0.5	
Γ1. Αμοιβών και Μισθών			Σ12m € δις	Όχι	-1.2		-1.2		-1.2		-1.1		-1.1		-1.0	
Γ2. Τόκων, Μερισμάτων και Κερδών			Σ12m € δις	Όχι	-2.5		-2.5		-3.0		-3.2		-2.4		-2.4	
Γ3. Λοιπών Πρωτογενών Εισοδημάτων			Σ12m € δις	Όχι	2.9		2.9		2.5		2.8		2.5		2.9	
Δ. Ισοζύγιο Δευτερογενών Εισοδημάτων (Δ1+Δ2)			Σ12m € δις	Όχι	0.8		0.7		-0.2		-0.3		-0.6		-0.4	
Δ1. Γενικής Κυβέρνησης			Σ12m € δις	Όχι	0.7		0.7		-0.2		-0.7		-0.9		-0.6	
Δ2. Λοιπών Τομέων			Σ12m € δις	Όχι	0.0		0.0		0.1		0.3		0.3		0.2	
Δημοσιονομικά Στοιχεία (Γενική Κυβέρνηση)																
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης % του ΑΕΠ	γ	(1), (7)	%	-	1.5%	2019	1.0%	2018	0.7%	2017	0.5%	2016	-5.7%	2015	-3.6%	2014
Πρωτογενές Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης % του ΑΕΠ			%	-	4.5%		4.4%		3.9%		3.8%		-2.1%		0.4%	
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης % του ΑΕΠ			%	-	180.5%		186.2%		179.2%		180.8%		177.0%		180.2%	
Επίτοκια Αναφοράς Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας																
Διευκόλυνση Αποδοχής Καταθέσεων	-	(2), (7)	%	-	-0.50%	18/9/19	-0.40%	16/5/16	-0.30%	9/12/14	-0.20%	10/9/14	-0.10%	11/6/14	0.00%	13/11/13
Δημοπρασίες Σταθερού Επίτοκιο			%	-	0.00%		0.00%		0.05%		0.05%		0.05%		0.05%	
Διευκόλυνση Οριακής Χρηματοδότησης			%	-	0.25%		0.25%		0.30%		0.30%		0.40%		0.75%	
Τίτλοι Ελληνικού Δημοσίου και Τραπεζικά Επίτοκια																
Απόδοση Τίτλων Ελληνικού Δημοσίου (10 έτη), Τέλος Περιόδου	m	(6), (7)	%	-	0.64%	Νοε-20	0.94%	Οκτ-20	1.48%	Νοε-19	4.27%	Νοε-18	5.40%	Νοε-17	6.58%	Νοε-16
Τραπεζικό Μέσο Επίτοκο Καταθέσεων (νέων)	(2), (7)		%	-	0.10%	Οκτ-20	0.11%	Σεπ-20	0.20%	Οκτ-19	0.28%	Οκτ-18	0.30%	Οκτ-17	0.37%	Οκτ-16
Τραπεζικό Μέσο Επίτοκο Δανείων (νέων)			%	-	4.10%		3.93%		4.32%		4.98%		5.01%		5.01%	
Τραπεζικό Μέσο Επίτοκο Καταθέσεων (υφιστάμενων)			%	-	0.10%		0.11%		0.24%		0.29%		0.32%		0.38%	
Τραπεζικό Μέσο Επίτοκο Δανείων (υφιστάμενων)			%	-	3.77%		3.78%		4.05%		4.29%		4.57%		4.86%	
Χρηματοδότηση																
Γενικό Σύνολο Χρηματοδότησης (Α+Β+Γ+Δ)	m	(2), (7)	€ δις	Όχι	173.8	Νοε-20	173.1	Οκτ-20	174.4	Νοε-19	190.4	Νοε-18	202.8	Νοε-17	222.1	Νοε-16
Α. Γενική Κυβέρνηση			€ δις	Όχι	26.9		26.2		19.2		17.3		18.2		23.0	
Β. Ιδιωτικές Επιχειρήσεις			€ δις	Όχι	74.2		73.9		74.7		83.2		89.0		95.0	
Γ. Ιδιώτες και ΙΜΚΙ			€ δις	Όχι	64.0		64.4		69.8		77.9		82.7		90.9	
Δ. Αγρότες, Ελευθ. Επαγγελματίες και Ατομικές Επικ.			€ δις	Όχι	8.6		8.6		10.7		11.9		12.8		13.2	
Καταθέσεις και Ρέπος																
Σύνολο Καταθέσεων και Ρέπος (Α+Β+Γ+Δ)	m	(2), (7)	€ δις	Όχι	214.4	Νοε-20	212.2	Οκτ-20	199.9	Νοε-19	162.6	Νοε-18	158.9	Νοε-17	162.2	Νοε-16
Α. Κάτοικοι Εσωτερικού (Α1+Α2+Α3)			€ δις	Όχι	168.7		166.1		154.0		147.7		138.6		136.4	
Α1. Γενική Κυβέρνηση			€ δις	Όχι	10.0		10.4		14.4		16.3		14.7		11.6	
Α2. Ιδιωτικές Επιχειρήσεις (Α2.1+Α2.2+Α2.3)			€ δις	Όχι	34.4		33.9		24.7		23.7		22.5		22.2	
Α2.1. Ασφαλιστικές Επιχειρήσεις			€ δις	Όχι	1.5		1.9		1.6		1.4		1.5		1.5	
Α2.2. Λοιπά Χρηματοοικονομικά Ιδρύματα			€ δις	Όχι	2.3		2.4		2.2		1.8		1.6		3.7	
Α2.3. Μη Χρηματοοικονομικές Επιχειρήσεις			€ δις	Όχι	30.6		29.6		20.9		20.5		19.4		16.9	
Α3. Νοικοκυριά και ΙΜΚΙ			€ δις	Όχι	123.0		121.8		114.9		107.7		101.3		102.7	
Β. Κάτοικοι Λοιπών Χωρών Ευρωζώνης			€ δις	Όχι	2.0		2.0		1.7		1.7		1.4		2.3	
Γ. Μη Κάτοικοι Ευρωζώνης			€ δις	Όχι	6.1		6.2		6.4		5.3		6.2		6.2	
Δ. Υποχρεώσεις Σχετιζ. με Μεταβίβαξ. Περιουσι. Στοιχεία			€ δις	Όχι	37.6		37.9		37.8		7.9		12.6		17.3	
Δείκτες Εμπιστοσύνης																
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος	m	(3), (7)	ΜΔ	Ναι	91.5	Δεκ-20	91.0	Νοε-20	110.4	Δεκ-19	102.7	Δεκ-18	102.5	Δεκ-17	97.3	Δεκ-16
Βιομηχανία (στάθμιση 40%)			ΜΔ	Ναι	-10.3		-12.4		2.0		-5.0		0.2		-5.7	
Υπηρεσίες (στάθμιση 30%)			ΜΔ	Ναι	-30.4		-28.8		29.1		11.4		15.4			

Ομάδα Ανάλυσης και Έρευνας



Δρ, Τάσος Αναστασάτος | Επικεφαλής Οικονομολόγος Ομίλου Eurobank
tanastasatos@eurobank.gr | + 30 214 40 59 706



Άννα Δημητριάδου
Οικονομική Αναλύτρια
andimitriadi@eurobank.gr
+ 30 210 37 18 793



Ιωάννης Γκιώνης
Ανώτερος Οικονομολόγος
igkionis@eurobank.gr
+ 30 214 40 59 707



Δρ, Στυλιανός Γώγος
Οικονομικός Αναλυτής
sgogos@eurobank.gr
+ 30 210 37 18 733



Μαρία Κασόλα
Οικονομική Αναλύτρια
mkasola@eurobank.gr
+ 30 210 33 18 708



Όλγα Κοσμά
Ερευνήτρια Οικονομολόγος
okosma@eurobank.gr
+ 30 210 37 18 728



Παρασκευή Πετροπούλου
Ανώτερη Οικονομολόγος
rpetropoulou@eurobank.gr
+ 30 210 37 18 991



Δρ, Θεόδωρος Ράπανος
Οικονομικός Αναλυτής
v-trapanos@eurobank.gr
+ 30 214 40 59 711



Δρ, Θεόδωρος Σταματίου
Ανώτερος Οικονομολόγος
tstamatiou@eurobank.gr
+ 30 214 40 59 708



Ευαγγελία Τσιμπρού
Οικονομική Αναλύτρια
etsiamprou@eurobank.gr
+ 30 214 40 59 712

Περισσότερες εκδόσεις μας διαθέσιμες στην ηλεκτρονική διεύθυνση που ακολουθεί: <https://www.eurobank.gr/en/group/economic-research>
Εγγραφείτε ηλεκτρονικά, σε: <https://www.eurobank.gr/el/omilos/oikonomikes-analuseis/forma-ekdilosis-endiaferontos>
Ακολουθήστε μας στο twitter: https://twitter.com/Eurobank_Group
Ακολουθήστε μας στο LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/eurobank>

DISCLAIMER

This report has been issued by Eurobank S.A. ("Eurobank") and may not be reproduced in any manner or provided to any other person. Each person that receives a copy by acceptance thereof represents and agrees that it will not distribute or provide it to any other person. This report is not an offer to buy or sell or a solicitation of an offer to buy or sell the securities mentioned herein, Eurobank and others associated with it may have positions in, and may effect transactions in securities of companies mentioned herein and may also perform or seek to perform investment banking services for those companies. The investments discussed in this report may be unsuitable for investors, depending on the specific investment objectives and financial position. The information contained herein is for informative purposes only and has been obtained from sources believed to be reliable but it has not been verified by Eurobank. The opinions expressed herein may not necessarily coincide with those of any member of Eurobank. No representation or warranty (express or implied) is made as to the accuracy, completeness, correctness, timeliness or fairness of the information or opinions herein, all of which are subject to change without notice. No responsibility or liability whatsoever or howsoever arising is accepted in relation to the contents hereof by Eurobank or any of its directors, officers or employees. Any articles, studies, comments etc, reflect solely the views of their author. Any unsigned notes are deemed to have been produced by the editorial team. Any articles, studies, comments etc, that are signed by members of the editorial team express the personal views of their author.

